

Türk Bankacılık Sektöründe Optimal Kredi Düzeyinin Belirlenmesi

Erkan Poyraz^a

Özet: Bankacılık sektörünün ulusal ekonomi içerisinde büyük önemi vardır. Bankalar tasarruf sahipleri ve bunu tahsis etmek isteyenlerle ekonomik kalkınma için ödünç almak isteyenler arasındaki hayati fonksiyonu sağlar. Bu iki asli fonksiyon bir ülkenin bankaları tarafından etkin kullanılmazsa ekonomik performans ciddi derecede engellenir. Bankaların asli görevi mevduat kabul etmek ve bu mevduatları direk ya da sermaye piyasası üzerinden kredi olarak aktarmaktır. Bu çalışmada kredi kullandırma düzeyi ile karlılık arasında herhangi bir korelasyonun olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Buna ek olarak optimal kredi düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Aktif kalitesini belirleyen en iyi gösterge olan Toplam krediler / toplam aktif oranı bağımsız değişken, net kar / toplam aktif ve net kar / özsermaye oranları ise bağımlı değişken olarak kabul edilmiştir. Bu değişkenler arasında regresyon ve korelasyon analizi yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bankacılık, Kredi kullandırma, Karlılık oranları, Finansal performans

JEL Sınıflandırması: G20, G21, G32

Determination of the Optimal Level of Lending in Turkish Banking Sector

Abstract: Banking sector has a great importance in a national economy. Banks provide the vital function of mobilizing savings from those who have it and allocating such savings to those who wish to borrow to invest in economic development. When these two cardinal functions are not effectively provided by a country's banking institutions, then its economic performance is seriously hampered. Main duty of banks is to accept deposits and channel those deposits into lending activities, either directly or through capital markets. In this study it is tried to determine if there is any correlation between the level of lending and the level of profitability. In addition to that, optimal level of lending is tried to be determined. Total lendings / total assets which is the best indicator of asset quality is accepted as independent variable and net income / total asset (return on assets), net income / equity (Return on equity) are accepted as dependent variable. Between those variables regression and correlation analyse are done.

Keywords: Bankings, Lending, Profitability ratios, Financial performance

JEL Classification: G20, G21, G32

^a Assoc. Prof., Mugla University, Faculty of Economic and Administrative Sciences, Mugla/Turkiye, poyraz@mu.edu.tr

1. Giriş

Ulusal ekonominin başarısında sermaye ve para piyasası kurumlarının performansı ve yaratacağı kaynaklar büyük önem taşımaktadır. Bunlardan kısa vadeli fon arz ve talebini yönlendiren bankacılık faaliyetlerinin mevduat toplama ve kredilendirme sürecinin etkin yönetilmesi önem arz etmektedir.

Bankalar, ticari işletmelerin finansmanı, temel finansal hizmetlerin sunumu ve ödeme sistemlerine erişim gibi birçok olanak sağlamaktadır. Son yıllarda artan teknoloji düzeyinin de etkisiyle giderek güçlenen küreselleşme olgusu kapsamında ulusal ve uluslararası bankacılık sistemlerinde bir yoğunlaşma süreci yaşanmaktadır. Buna ilaveten bankaların birleşme ve devralmalarla ölçeklerini büyüttükleri ve böylece mevcut durumlarını daha da sağlamlaştırmaya çalıştıkları gözlenmektedir. Küreselleşmeyle birlikte finansal krizlere karşı kırılğanlıklar da artmış ve etki alanları büyümüştür.

Kar ve karlılık olgusu bir işletmenin ortaya çıkış nedenlerinin en önemlisidir ve işletmeler kar yarattıkça yaşarlar. Bankalar da kar amacı güden işletmelerdir. Dolayısıyla bankaların karlılık performansı bir anlamda banka yönetiminin başarısını da belirlemektedir.

Bankaların aktif büyüklüğünü de göz önüne alan en önemli performans göstergesi, aktif karlılık oranıdır (ROA). Bu oran, banka varlıklarının kar yaratabilmek amacıyla hangi etkinlikte kullanıldığını göstermesi nedeniyle banka yönetimine ilişkin önemli bir etkinlik kriteri olarak kabul edilir.

Aktif karlılık oranı, bankanın karlılığı konusunda yararlı bir gösterge olmasına rağmen, bankanın ortakları daha çok bankaya koydukları sermayenin karlılığı ile ilgilenirler. Bu da öz kaynak karlılık oranı (ROE) olarak ifade edilen oran yardımıyla değerlendirilir. Bu oran, bankaya yatırılan sermayenin hangi karlılıkla değerlendirildiğini göstermesi nedeniyle temel bir karlılık göstergesi durumundadır.

2. Kredilendirme Politika ve İlkeleri

Bankacılık sektöründe kredi kararları risk, karlılık ve likidite dengesini en iyi biçimde sağlayacak şekilde oluşturulur. Kredi yönetiminde dört önemli ilke vardır. Bunlar (Coleshan, J., 1989);

- Riskin değerlendirilmesi,
- Karar verme,
- Riskin izlenmesi,
- Riskin kontrol edilmesidir.

Onaylanan her kredi belirli bir oranda geri ödenmeme riski taşır. Bu nedenle kredi onayı verilirken kredi değerlemesine ek olarak kredinin vadesi ve tutarı konusunda da ayrıntılı bir çalışma yapılması yerinde olacaktır.

Kredi politikası, bankanın temel yönetim anlayışı ile kredi uygulamalarının uyumlu hale getirilmesi olarak tanımlanabilir. Bu tespitten yola çıkarak kredi tesis sürecinde gözönünde

tutulması gereken ilkeler ise,güvenlik, akışkanlık, verimlilik, uygunluk ve diğer ilkeler olmak üzere beş gruba ayrılır (Şakar, 2009)

Bankanın tahsis edeceği kredinin firmanın faaliyetleri sonucu elde edeceği gelirlerle ödeyip ödeyemeyeceği konusu güvenlik kapsamında değerlendirilir.

Verilen kredilerin ne amaçla verildiği konusu ise akışkanlık bağlamında ele alınır. Tahsis edilecek kredinin kısa vadeli varlıklara mı yoksa uzun vadeli varlıklara mı yatırılacağı konusu geri dönüşün likidasyonu bakımından önem taşır. Kısa vadeli yatırımlarda kullanılan krediler daha çabuk nakde dönüşeceğinden daha makbuldür.

Bankaların kredi tahsisinde mali analiz sonucu en yüksek getiriyi elde etmeye çalışması ise verimlilik ilkesini oluşturur. Çalışmamızın asıl amacı bu ilkeye hizmet etmek üzere tasarlanmıştır.

Son olarak da bankaların kredi tahsislerinin gerek müşteri portföyü anlamında gerekse risk derecesi bağlamında dengeli bir dağılım yapması gerekliliğidir.

3. Aktif Kalitesi

Türk bankacılık sisteminin karlılık performansının analizi için, sektörün zaman içindeki işlevsel performansının incelenmesi gerekmektedir. İşlevsel performansın incelenmesinde aktif kalitesinin karlılığa etkisinin incelenmesi ayrı bir öneme sahiptir. Çünkü bankaların temel işlevi mevduatı krediye dönüştürme faaliyetidir. Ticari bankaların para ve kredi piyasalarındaki etkinliği de ilgili piyasalarda işlem hacimlerinin ağırlığı bu piyasalardaki hâkimiyetleri, ülke ekonomisi, sanayisi ve ticari hayatına verdiği hizmetler ile açıklanmaktadır (Takan, 2002).

Toplanan mevduatın ne kadarının kredi olarak kullanılacağı konusunda karlılık oranlarının düzeyini de dikkate almak gerekmektedir. Kredilendirmenin önemini daha iyi anlamak için kredilendirme mekanizmasının ana ekonomik değişkenler üzerindeki etkisinin de iyi anlamak gerekmektedir (Bernanke & Kuttner, 2005).

Aktif kalitesini gösteren oranlar içerisinde en anlamlı olanlardan birisi de toplam kredilerin toplam aktif içindeki payını gösteren orandır. Bu oranın yüksek veya düşük olması farklı bakımlardan karlılık üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Bu oranın yüksek çıkması ki yüksek kredilendirme düzeyini ifade eder, banka açısından yüksek kredi riski anlamı taşımaktadır ve risk-getiri dengesini bozmaktadır. Kredi riski bankacılık sektörünün karşılaştığı hem en eski hem de çok boyutlu risklerdendir (Bessis, 2002). Kredi riskindeki artışlar borcun ve öz kaynağın marjinal maliyetini arttırmaktadır. Bu sebeple krediden sorumlu birim ya da kişilerin kredilendirme kararlarının öncesinde bazı temel göstergeleri izlemeleri önem taşımaktadır (Bolgün&Akçay,2005).

Diğer yandan düşük çıkan aktif kalitesi oranı ise bankanın ana faaliyet konusundan uzaklaştığının ve reel sektörü fonlama imkânını kaybettiğinin veya büyük bir ödeme güclüğü içerisinde olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilir. Bankaların para ve kredi piyasalarındaki etkinliği, tasarruf sahipleri ve yatırımcılar arasındaki finansal aracılık işlevini yerine getirebilmesi, toplanan tasarrufların verimli alanlara yönlendirilmesi olarak tanımlanabilir. Bankaların mevduat gereksinimlerini yüksek maliyetlerle karşılamaları için aktif yönetiminde etkin olmaları gerekmektedir(Mishkin, 2010). Bu nedenle kredilendirme

faaliyeti ve daha da önemlisi kredilendirmenin optimal düzeyinin ne olacağı sorusu önem taşımaktadır.

4. Karlılık Olgusu ve Karlılık Oranları

Karlılık göstergesi bir bankanın finansal sağlamlığı, faaliyetlerinin etkinliği yönetimin başarısı gibi konularda bilgi vermektedir. Bankalarda karlılığın mevcut ve gelecekteki görünümünü belirleyen en önemli unsur net faiz marjlarıdır (Miller&Van Hoose, 2004). Banka karlılığının düşük olması durumunda yeni plasmanlar için kaynak yaratamaması söz konusu olacaktır. Ayrıca banka gelirlerinin tek bir kaynağa bağımlı olması, ürün yelpazesini genişletememesi bankanın nakit akımları üzerinde risk unsurlarının yüksek olması sonucunu yaratacaktır. Karlılığın ölçülmesinde bankanın karlılık eğilimi, karlılık kalitesi ve sürdürülebilirliği, kazançların piyasa riskine duyarlılığı, özsermayenin diğer risk unsurlarından doğan zararlarını karşılayabilme (solvency risk) yeteneği dikkate alınmaktadır. Faiz oranlarının mevduat sahipleri tarafından oldukça yüksek kabul edildiği ortamlarda, karlılık oranları bakımından bankaların aşırı mevduat toplamaktan kaçınmaları daha cazip olabilmektedir (Bhattacharya & Boot, 2004).

Küreselleşme olgusunun beraberinde getirdiği yoğun rekabet ortamında bankacılık faaliyetinin performansını ve bankaların finansal sistem içerisindeki pozisyonlarının sağlamlığını ölçebileceğimiz önemli oranlardan ikisi toplam aktif karlılığı ve özsermaye karlılığı oranlarıdır.

Aktif karlılık oranı (ROA) bir bankanın hangi etkinlikte faaliyetlerini yürüttüğüne ilişkin bir ölçüttür. Bu tanıma göre, aktif karlılık oranının mümkün olduğunca yüksek olması arzulanır. Bankanın ortakları, sahip oldukları bankanın iyi yönetilip yönetilmediğini görebilmek için karlılığa ilişkin bir ölçüt niteliğindeki aktif karlılık oranını (ROA) kullanabilirler. Aktif karlılık oranı, bir liralık varlık başına ne kadar net kar elde edildiğini gösteren performans ölçütüdür ve

$$ROA = \frac{\text{Net Kar}}{\text{Aktif Toplamı}}$$

şeklinde hesaplanır.

Banka sahiplerinin esas ilgilendikleri konu, bankaya yaptıkları yatırımın getirisidir. Ortakların servetlerinin finansal açıdan bugünü ve geleceğinin ifade eden bu bilgi bir diğer karlılık ölçütü olan öz sermaye karlılık oranı (ROE) ile elde edilebilir. Öz sermaye karlılık oranı, bir liralık öz kaynak için elde edilen net karı gösteren karlılık ölçütüdür.

$$ROE = \frac{\text{Net Kar}}{\text{Özsermaye}}$$

Yukarıda tanımlanan bu iki oran birbirinden bağımsız gibi görünmelerine karşın, aslında direkt olarak birbirleriyle ilişkilidirler. Aktif karlılık oranı (ROA) ile özsermaye karlılık oranı (ROE) arasındaki bu bağlantı özsermaye çarpanı (EM) adı verilen bir oran aracılığı ile kurulmaktadır.

$$EM = \frac{\text{Aktif Toplamı}}{\text{Özsermaye}}$$

Buna göre, özsermaye karlılık oranı; ROE = ROA x EM biçiminde de ifade edilebilir.

5. Araştırmanın Amacı

Çalışmaya konu olan veri seti geniş bir aralığı kapsamaktadır. 1960 yılından günümüze kadar 1979 yılı ekonomik darboğazı, 1994, 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizleri şüphesiz bankacılık sektörünü de derinden etkileyen yıllar olmuştur. Sözü edilen her bir kriz döneminde bankacılık sisteminin etkilenmesi ayrı bir çalışma konusu olacak kadar ayrıntılıdır

Çalışmanın amacı dönemler itibarıyla kredilendirme düzeyindeki dalgalanmanın analiz edilmesi değil, aktif kalitesinin en önemli göstergelerinden biri olan Toplam Krediler\Toplam Aktifler oranının, Net Kar\ Toplam Aktifler ve Net Kar\ Özsermaye oranları üzerindeki etkisi ve buna ek olarak global anlamda optimal kredilendirme düzeyinin belirlenmesi ve bu düzeyin sağlandığı yılların tespit edilmesidir.

6. Materyal ve Yöntem

Çalışmada 1960- 2010 yılları arası Toplam Krediler\Toplam Aktifler oranının, Net Kar\ Toplam Aktifler ve Net Kar\ Özsermaye oranları üzerindeki etkileri ve buna ek olarak optimal kredilendirme düzeyi belirlenmeye çalışılmıştır. Aktif kalitesini ifade eden Toplam Krediler/ Toplam Aktif oranı bağımsız değişken, Net kar / Top. Aktif ve Net Kar/ Özsermaye oranları bağımlı değişken olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada panel veri regresyon tekniği kullanılmıştır. Panel veri, türdeş zaman serilerinin geniş zaman dilimlerini kapsayacak biçimde ölçümlerini içerir (Baum, 2006). Veri seti Türkiye’de faaliyet gösteren ve sistem içerisindeki tüm bankaların verilerinden oluşturulmuş bilgisayar programı yardımıyla ekonometrik çıktıları alınmıştır. Veriler, Türkiye Bankalar Birliği’nin resmi sitesinden alınmıştır (tabloda yer almayan 2008 ve 2009 verileri görüşmelerle elde edilmiştir (<http://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Yayinlar/Dokumanlar/tbb50yil.pdf>, 07.10.2011).

7. Uygulama

Çalışmanın ekonometrik sonuç çıktıları aşağıda özetlenmiştir. (Baltagi, 2008)¹

Tablo 1- Tanımlayıcı İstatistik Tablosu

	Min.	Max.	Ortalama		Std. Sapma.	Çarpıklık		Basıklık	
	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Hata	Statistic	Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. hata
Aktif Kalite	21,00	61,80	42,4410	,91452	9,37104	-,255	,236	-,511	,467
Aktif Kar.	-6,60	5,00	1,2419	,16594	1,70038	-1,636	,236	5,413	,467
Özserm.Kar.	-89,80	92,10	15,4495	2,7747	28,4324	-,933	,236	3,949	,467

¹Uygulamanın ön çalışmasında ilgili kaynaktan yararlanılmıştır.

Sonuç çıktısında Aktif kalitesi ortalaması 42,44, net kar\toplam aktif oranının ortalaması 1,2419 ve net kar\ toplam özsermaye ortalaması 15,4495 olarak bulunmuştur. Aktif kalitesi ve karlılık rasyoları arasında korelasyon katsayıları tespit edilmiş olup, korelasyon katsayısı anlamlı bulunmuştur. Aktif kalitesi ve net kar\toplam aktifler arasındaki ilişkinin %29 olduğu, aktif kalitesi ve net kar\toplam özsermaye arasındaki ilişkinin %25,2 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2- Değişkenler arası Korelasyon Matrisi

	Aktif Kalitesi	Aktif Karlılık	Özsermaye Karlılık
Aktif Kalitesi	1,000	,290	,252
Aktif Karlılık	,290	1,000	,947
Özserm. Karl.	,252	,947	1,000

Tablo 3- Aktif Kalitesi ve Net Kar\Toplam Aktif Model Özeti ve Parametre Tahminleri

Eşitlik	Model Özeti					Parametre Tahminleri			
	R Kare	F	df1	df2	Sig.	Sabit	b1	b2	b3
Doğrusal	,084	9,475	1	103	,003	-,993	,053		
Logaritmik	,122	14,308	1	103	,000	-7,966	2,474		
Inverse	,158	19,384	1	103	,000	3,797	-102,410		
Karesel	,286	20,427	2	102	,000	-12,949	,664	-,007	
Kübik	,286	13,497	3	101	,000	-14,193	,762	-,010	2,00E-005

Bağımsız Değişken: Aktif Kalite

Bağımlı Değişken: Aktif Karlılık

Üç değişkene ait regresyon analizleri yapılmış olup, aktif kalitesinin karlılık rasyoları üzerindeki etkisi ortaya konulmuştur. Regresyon denklemi oluşturularak en yüksek korelasyon katsayısına sahip olan kuadratik (karesel) eşitlik oluşturulmuştur.

Eğim= 0,053 olup, sabit ise -0,993 tür. Eğimin pozitif olması aktif kalitesi değerinin 18,74 değerinden daha yüksek olduğu değerlerde aktif kalitesi arttıkça net kar\toplam aktif oranının da arttığını göstermektedir. Aktif kalitesinin 18,74 değeri net kar\toplam aktif değerini sıfır yapan noktadır.

En Yüksek R Kare kuadratik (karesel) ve kübik eşitlikler olup değeri 0,286'dır. Burada anlamlı olması nedeniyle kuadratik eşitlik dikkate alınmıştır.

$$Y = -12,949 + 0,664X - 0,007X^2 \quad r = 0,535$$

Karesel denklemin korelasyon katsayısı doğrusal denklemden daha fazla olduğu için denklem doğru eşitlik olarak ele alınacaktır.

$$Y = \text{Net Kar\Toplam Aktif}$$

$$X = \text{Aktif Kalitesi} = \text{Toplam Krediler} / \text{Toplam Aktif}$$

Karesel eşitliğin türevini alıp sıfıra eşitlediğimiz zaman aktif kalitesinin değerinin 47,43 olması durumunda Net Kar\Toplam Aktif oranı maksimum olacaktır. Eşitliğe göre 47,20 değerine sahip 2007 yılı 2. dönemi (Haziran) ve 47,50 değerine sahip 1983 yılı belirlenen değere en yakın değere sahip dönemlerdir.

Tablo 4- Aktif Kalitesi ve Net Kar \ Özsermaye Model Özeti ve Parametre Tahminleri

Eşitlik	Model Özeti					Parametre Tahminleri			
	R Kare	F	df1	df2	Sig.	sabit	b1	b2	b3
Doğrusal	,063	6,976	1	103	,010	-16,981	,764		
Logaritmik	,091	10,330	1	103	,002	-117,647	35,766		
Inverse	,117	13,614	1	103	,000	52,124	-1470,156		
Karesel	,214	13,849	2	102	,000	-189,434	9,579	-,107	
Kübik	,214	9,143	3	101	,000	-193,412	9,894	-,115	6,39E-005
Logistic(a)	.	.	.	.	.	,000	,000		

Bağımsız Değişken: Aktif Kalite

Bağımlı Değişken: Özsermaye Kar.

Yine burada anlam derecesi yüksek olan ve uygulama kolaylığı nedenleriyle karesel eşitlik dikkate alınmıştır.

$$Y = -189,434 + 9,579X - 0,107X^2 \quad r = 0,4626$$

Korelasyon katsayısı doğrusal denklemden fazla olduğu için karesel denklem doğru eşitlik olarak ele alınacaktır.

$$Y = \text{Net Kar} \backslash \text{Özsermaye}$$

$$X = \text{Aktif Kalitesi} = \text{Toplam Krediler} / \text{Toplam Aktif}$$

Eğim= 0,764 olup, sabit= -16,981'dir. Eğimin pozitif olması aktif kalitesi değerinin 22,11 değerinden yüksek olduğu değerlerde aktif kalitesi arttıkça net kar \ özsermaye oranının da arttığını göstermektedir. Aktif kalitesinin 22,11 değeri eşitliği sıfır yapan düzeydir. Aktif kalitesinin değerinin 44,76 olması durumunda ise Net Kar \ Özsermaye oranı maksimum olacaktır. 2006 yılı 3. dönemi (Ekim) ve 2006 yılı 4. dönemi (Aralık) belirlenen değere en yakın sonuçlara sahip dönemlerdir. Bu dönemlerin dışında optimal kredilendirme düzeyinden çok uzak kalındığı görülmektedir.

8. Sonuç

Operasyonel anlamda verimlilik, aktif karlılığı üzerinde en önemli belirleyiciliğe sahip değişken konumundadır. Bu nedenle, faiz dışı giderlerini sınırlayabilen, maliyetlerini etkili bir şekilde yönetebilen bankalar, karlılık performansında avantajlı pozisyona sahip olmaktadır. Operasyonel verimlilikten sonra, özellikle kredi riskinin etkin bir şekilde yönetilmesi, aktif karlılığı bakımından önem taşımaktadır. Kredi riskini etkin bir biçimde yöneten bankaların, takipteki alacakları için ayırmış olduğu karşılık giderleri daha düşük olmakta ve karlılık performansları olumlu etkilenmektedir. Güçlü özkaynak yapısına sahip bankaların, muhasebe etkisi ile fonlama maliyeti daha düşük olmakta, güçlü özkaynak yapısı yüksek karlılığa katkı sağlamaktadır.

Bir işletmenin en azından orta vadede faaliyetini sürdürebilmesi için kar elde etmesi, içsel kaynak yaratma yoluyla özsermayesini arttırması, sahip ya da ortaklarına yatırımları karşılığı bir gelir sağlaması gerekir (Akgüç, 2007). Bu durum da özsermaye karlılığının ne denli önemli olduğunu vurgulaması bakımından önem taşımaktadır.

Çalışmanın ekonometrik analizi sonucunda bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında anlamlılık derecesi bakımından kuadratik(karesel) bir ilişki tespit edilmiştir. Bu ilişkinin özetinde aktif kalitesi ile toplam aktif karlılığı arasında % 28,6 oranında korelasyon görülmüştür. Aktif kalitesi ile özsermaye karlılığı arasında ise bu korelasyon % 21,4'dür.

Kredilendirme düzeyi ile karlılık oranları arasında çok yüksek olmayan ancak ihmal edilemeyecek derecede bir bağımlılık olduğu bu korelasyon oranları ile açıkça görülmektedir.

Elde edilen en yüksek anlamlılık derecesinin karesel model ile elde edilmesi bize optimal kredi düzeyini belirlemememiz konusunda da ışık tutmaktadır. Karesel eşitliğin oluşturulması ve türevinin sıfıra eşitlenmesi sonucunda optima kredi düzeyleri de elde edilebilmektedir. Bu analiz sonucunda da bankacılık faaliyetlerinin en önemli karar ve uygulamalarından biri olan kredilendirme düzeyinin büyük bir oranda optimal düzeyden uzak olduğu ancak 1983, 2006 (3. ve 4. çeyrek), 2007 (2.çeyrek), dönemlerinde optimal düzeye son derece yakın değerler elde edildiği görülmüştür.

Türk bankacılık sektörü, yüksek aktif karlılığına sahip, net faiz marjının yüksek olduğu, aktiflerinden yüksek oranda faiz dışı gelir elde eden bir sektördür. Net faiz geliri ana gelir kalemi olup, gelirlerini yeterince çeşitlendirememektedir. Net faiz marjının bileşenleri incelendiğinde, karşılık giderlerinin marjdaki etkisinin fazla olduğu görülmektedir. Bu durum, kredi riskinin faiz marjlarındaki yüksekliği etkileyen önemli bir değişken olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçtan yola çıkarak kredi riski yönetimi kapsamında optimal kredi düzeyi analizlerinin kredi riski üzerindeki etkisini gözardı etmemek gerekir. Uygulama sonucundan da görülebileceği gibi optimal kredi düzeyinin sağlandığı dönemler azınlıkta olup, genel itibarıyla kredilendirme faaliyetlerinin, kredi risk - getiri dengesine bakılmaksızın yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

Kaynaklar

- Akgüç, Ö. (2007). Banka Yönetimi ve Performans Analizi, İstanbul: Arayış Basım Yayıncılık, 1.Baskı.
- Akgüç, Ö. (2006). Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi, İstanbul: Arayış Basım Yayıncılık, 7.Baskı.
- Baltagi, B. (2008). Econometrics, New York: Springer, Fourth Edition.
- Baum, C. (2006). An Introduction to Modern Econometrics Using Stata, Texas:Stata Pres.
- Bernanke, B. & Kuttner, K. (2005). What Explains the Stock Market's Reaction to Federal Reserve Policy?. The Journal of Finance, 60, 3, 1221-1257.
- Bessis J. (2002). Risk Management in Banking. New York: John Wiley Sons Ltd.
- Bhattacharya, S. & Arnoud, W.A.B. (2004). Credit, Intermediation and The Macroeconomy Models and Perspectives, Oxford University Press Inc.
- Bolgün, K. E. & Akçay, M. B. (2005). Risk Yönetimi, İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Brady, R.R. (2008). Consumer Credit Liquidity and The Transmission Mechanism of Monetary Policy US Naval Academy Department of Economy USA.

- Coleshan, J. (1989). Credit Analysis, Woodhead England.
- Miller, L.R. & Van Hoose, D. (2004). Money Banking and Financial Markets, Second Edition, Thomson South Western.
- Mishkin, F. (2010). The Economic of Money, Banking and Financial Markets, Ninth Edition, Pearson Education Inc.
- Şakar, B. (2009). Banka Kredileri ve Yönetimi, İstanbul: Beta Basım, 2. Basım.
- Takan, M. (2002). Bankacılık, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, Yayın No: 434.
- Wilmott, P. (2006). Quantitative Finance, John Wiley & Sons Publishing, Second Edition.
- <http://www.tbb.org.tr/Dosyalar/Yayinlar/Dokumanlar/tbb50yil.pdf>, (Erişim Tarihi: 07.10.2011).

This Page Intentionally Left Blank